

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Giltig från: 2022-07-08

Innehållsansvar: Håkan Joelsson, (hakjo4), Verksamhetschef

Giltig till: 2024-07-08

Godkänd av: Jerker Nilson, (jern1), Chefläkare

Sidomarkering inför operation, SÄS

Sammanfattning

Rutinen beskriver hur preoperativ sidomarkering ska göras, av vem samt ansvar för kontroller inför kirurgiska ingrepp på pariga organ.

Förändringar sedan föregående version

Tillägg under operation om att läkare som operationsanmäler en akutpatient även ska genomföra sidomarkeringen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Förändringar sedan föregående version	1
Bakgrund/syfte	1
Förutsättningar	2
Ansvar	2
Genomförande	2
Tillvägagångssätt	2
Uppföljning och utvärdering	3
Dokumentinformation	4
Referensförteckning	4
Länkförteckning	4

Bakgrund/syfte

För att undvika risken för vårdskador måste rutiner finnas för hur pariga organ ska markeras inför operativa ingrepp, vem som ska genomföra märkningen och vem som ska kontrollera att det finns markering inför operation.

Rutinen är framtagen som ett led i patientsäkerhetsarbetet utifrån patientsäkerhetslagen [1] och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete [2].

Rutinen gäller för all personal inom opererande verksamheter vid SÄS.

Förutsättningar

Ansvar

Verksamhetschef anestesikliniken

Verksamhetschefen på anestesikliniken har det övergripande ansvaret för utförandet av rutinen.

Verksamhetschef opererande klinik

Samtliga verksamhetschefer inom samtliga opererande kliniker ska godkänna rutinen för sidomarkering och ansvarar för att den är känd och följs av alla inom den egna kliniken.

Operatör

Operatören ansvarar för att tydlig sidomarkering är utförd inför operation eller större undersökning på extremitet eller parigt organ. Om märkningen överläts till patient, ska sidomarkeringen utföras preoperativt på sjukhuset. Om patienten sidomarkerat är det fortfarande operatörens ansvar att säkerställa att märkningen är korrekt innan ingreppet påbörjas.

Genomförande

För att förhindra förväxling i samband med operationer och större undersökningar på extremitet eller parigt organ, ska en tydlig sidomarkering utföras.

OBS! Vid operationsanmälan av akutpatient ska läkare som operationsanmäler även genomföra sidomarkeringen.

Tillvägagångssätt

- Sidomarkering bör utföras av operatören men uppgiften kan överlätas till patient. Denne markerar då själv sida under överinseende av den sjuksköterska som förbereder patienten preoperativt.
- Inför ingreppet ska operatören kontrollera patientens identitet, journaltexten, operationsanmälan och markerar alternativt säkerställer, om möjligt i samförstånd med patienten, att rätt organ och sida är markerad inför operationen. Om patienten själv utfört märkningen preoperativt, är det operatörens ansvar att kontrollera så

märkningen är korrekt och stämmer mot journaltext och eventuella röntgenbilder.

- Markering ska utföras så att det inte råder något tvivel om vilket organ som avses, och kan utföras flera dagar innan operation under förutsättning av markeringen inte försvinner vid tvätt eller dylikt.
- Sidomarkering ska göras med penna/färg som inte försvinner vid hudinfektion.
- Operationssjuksköterskan ansvarar för att rätt kroppsdel förbereds.
- Anestesi- eller operationssjuksköterska dokumenterar på *Checklistan SÄS Orbit* att föreskriven sidomarkering finns.
- Om det föreligger skillnader beträffande sida i journal, röntgenbilder, operationsanmälan eller vad patient (vårdnadshavare) uppger ska, vid minsta tveksamhet om sakernas rätta natur, ingreppet skjutas upp tills klarhet nåtts.
- Anestesi får inte påbörjas om föreskriven sidomarkering saknas. Detta ansvar åligger anestesipersonalen.
- Arbetslaget och operatören ska på operationssalen före operationsstarten använda [WHO:s checklista \(WHO 1\)](#) där ytterligare en sidokontroll ingår.

Avsteg från ovanstående tillvägagångssätt får endast göras om situationen kräver ett omedelbart omhändertagande. Detta ska i så fall dokumenteras i patientjournalen.

Om planerad operatör hastigt insjuknar eller på annat sätt blir förhindrad, ska operationskoordinator kontaktas och förberedelserna avbrytas. Dessa återupptas inte förrän det är klarlagt om annan operatör finns tillgänglig eller om operationen ska ställas in.

Uppföljning och utvärdering

Respektive verksamhetschef har ansvaret för att rutinen följs upp och utvärderas. Medvetet avsteg från rutin ska dokumenteras i Melior.

Avvikelse från rutinen hanteras i rådande avvikelsesystem.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Håkan Joelsson, verksamhetschef, anestesikliniken, SÄS

Remissinstanser

Operationsrådet SÄS

Fastställt av

Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Nyckelord

Sidomarkering, märkning, operation, anestesi, preoperativa förberedelser

Referensförteckning

1. SFS 2010:659. Patientsäkerhetslagen
www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659
2. SOSFS 2011:9. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20119-om-ledningssystem-for-systematiskt-kvalitetsarbete

Länkförteckning

- WHO:s checklista för säker operation
www.who.int/patientsafety/safesurgery/checklist/en

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Håkan Joelsson, (hakjo4), Verksamhetschef

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-331

Version: 4.0

Giltig från: 2022-07-08

Giltig till: 2024-07-08